

NÁRODNÉ LESNÍCKE CENTRUM
CENTRUM TRASFERU POZNATKOV A LESNEJ PEDAGOGIKY

Správa

o lesnej pedagogike

ako súčasti environmentálnej výchovy

za rok 2021

ZVOLEN 2022

MINISTERSTVO
PŮDOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o lesnej pedagogike ako súčasti environmentálnej výchovy za rok 2021

Neprešlo jazykovou úpravou.

Údaje pre štatistické spracovanie, charakteristiku subjektov a fotografie z akcií jednotlivých subjektov poskytli: LESY SR š.p.; ŠL TANAPu; Mestské lesy v Bratislave; Mestské lesy Košice, a.s.; Vojenské lesy a majetky SR, š.p. Pliešovce; Lesné hospodárstvo Inovec, s.r.o.; Mestské lesy Jelšava; Lesy mesta Spišská Belá, s.r.o.

Autor: **Ing. Marián Taraba**

Autori fotografií: **archív NLC**

Grafická úprava a sadzba: **Ing. Marián Taraba**

Tlač: **Národné lesnícke centrum, Zvolen**

Rozsah: **15 strán**

Dostupné na webovej stránke: **www.lesnapedagogika.sk**

Vydalo: **Národné lesnícke centrum – Centrum transferu poznatkov a lesnej pedagogiky**

© Národné lesnícke centrum, Zvolen 2022

Obsah

Úvod.....	4
1. Prehľad aktivít lesnej pedagogiky.....	5
2. Témy aktivít lesnej pedagogiky.....	8
3. Lesní pedagógovia a ich cieľové skupiny.....	9
4. Miesto realizácie aktivít lesnej pedagogiky.....	10
5. Obdobie realizácie aktivít lesnej pedagogiky.....	12
6. Lesná pedagogika v online priestore.....	13
Záver.....	14
Použitá literatúra.....	15

Úvod

Správa o lesnej pedagogike za rok 2021 (Správa) mapuje prehľad činností vybraných realizátorov aktivít lesnej pedagogiky za rok 2021. Informuje o tom, ako lesnícke inštitúcie prispievajú k rozvoju environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu na Slovensku. Je určená všetkým, ktorí sa o túto oblasť zaujímajú profesijne alebo v rámci rozšírenia svojich poznatkov.

Správa je podľa tematického zamerania členená na niekoľko kapitol. Všetky údaje sú spracované od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021. Vybrané štatistické údaje sú pre lepšiu názornosť spracované v grafickej podobe, prípadne doplnené o obrazovú dokumentáciu. **Do sumárneho odpočtu sa zapojilo 9 lesníckych subjektov:** Lesy SR, š. p., Štátne lesy TANAP-u, Vojenské lesy a majetky SR, š. p., Mestské lesy v Bratislave, Mestské lesy Košice, a. s., Lesné hospodárstvo Inovec, s. r. o., Mestské lesy Jelšava, Lesy mesta Spišská Belá, s.r.o., Národné lesnícke centrum. Aktivity lesnej pedagogiky (LP) realizujú aj ďalšie, spravidla menšie organizácie, ktorých výsledky nie sú zohľadnené v tejto Správe.

V roku 2021 uplynulo 20 rokov, kedy boli v Rakúsku vyškolené prvé dve slovenské lesné pedagogičky. Tento moment sa považuje za štart lesnej pedagogiky na Slovensku a zároveň začiatok cieľavedomej systematickej činnosti lesníkov s deťmi a mládežou.

Od roku 2001, kedy sa vôbec prvýkrát na Slovensku začína v lesníckych kruhoch skloňovať spojenie lesná pedagogika, až po dnešok zaznamenal tento koncept vzdelávania výrazný kvalitatívny a kvantitatívny progres. V značnej miere za tým stála úspešná medzinárodná spolupráca, národné projekty, odborné publikácie, zahraničné cesty s výmenou skúseností, odborné semináre pre lesníkov, ktoré postupne etablovali lesnú pedagogiku v odborných lesníckych kruhoch ako relevantný nástroj environmentálneho vzdelávania.

Lesná pedagogika je o ľuďoch, ich osobnom zaníení pre túto prácu, ale aj o partnerstvách jednotlivých lesníckych inštitúcií, ktoré spoločným úsilím počas 20 rokov prispeli k zvyšovaniu povedomia o význame lesov pre verejnosť.

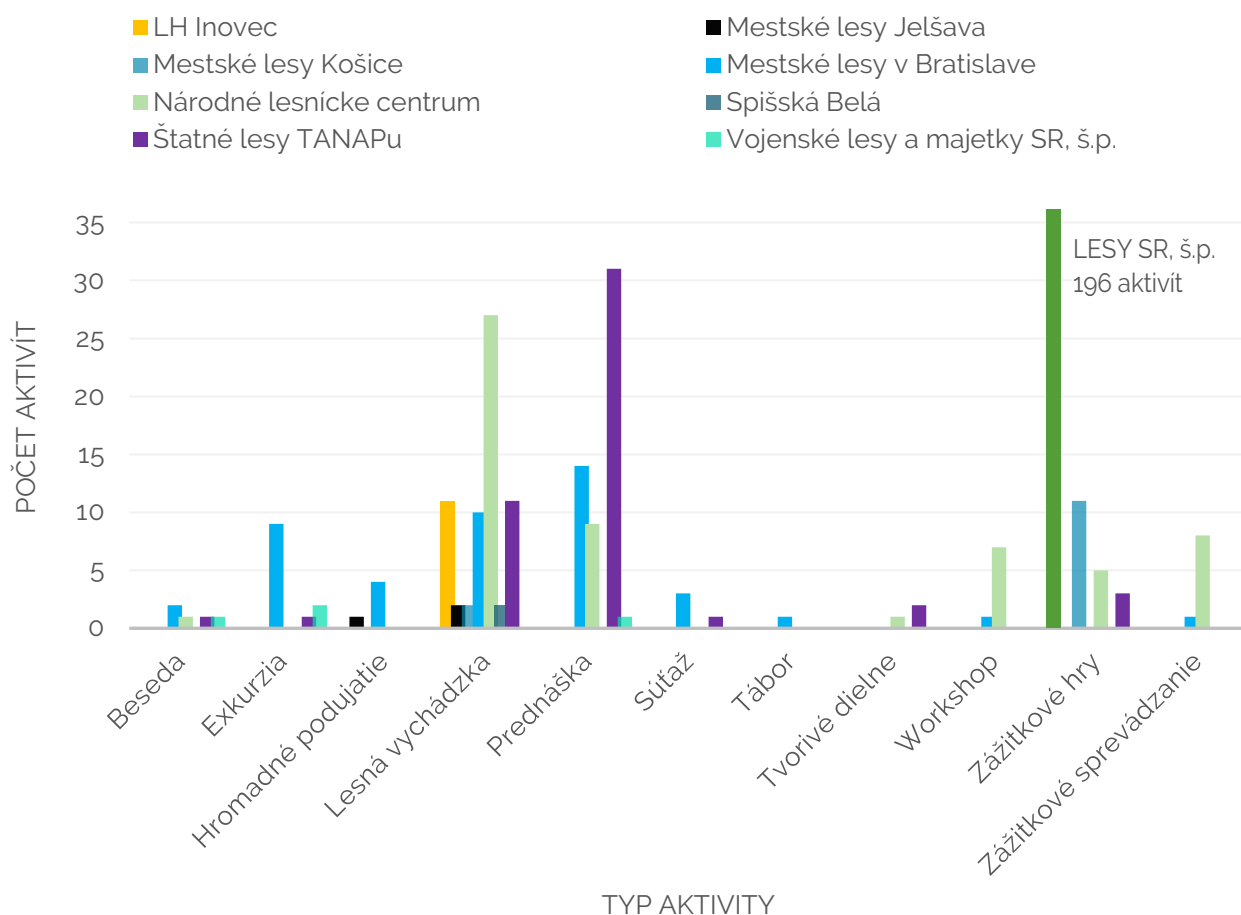
Poďakovanie patrí všetkým koordinátorom jednotlivých lesníckych subjektov za spoluprácu pri evidencii činnosti, ako aj zamestnancom NLC – Centra transferu poznatkov a lesnej pedagogiky. Najväčšie poďakovanie patrí samotným lesným pedagógom a lesným pedagogičkám, ktorí/ktoré popri svojej práci prispievajú k šíreniu myšlienok o význame a dôležitosti lesov pre celú spoločnosť.

1. Prehľad aktivít lesnej pedagogiky

V roku 2021 bolo uskutočnených **382 aktivít lesnej pedagogiky** z toho **196 bolo realizovaných š.p. LESY SR**. Aktivity lesnej pedagogiky môžu byť realizované prostredníctvom rozličných organizačných foriem. Základnou organizačnou formou lesnej pedagogiky je **lesná vychádzka**. Je vymedzená časom a priestorom lesného prostredia. Má svoj obsah a štruktúru, v závislosti na cieľ a cieľovú skupinu. Je zabezpečovaná lesným pedagógom. Spravidla má hromadný charakter (jedna trieda) s dĺžkou trvania 45 alebo 90 minút. Jej špecifickosť spočíva práve v mieste realizácie a osobe, ktorá ju vedie, t. j. v lese a lesnom pedagógovi.

Podľa hodnotenia jednotlivých subjektov je možné skonštatovať, že väčšina z nich uprednostňuje práve organizačnú formu lesná vychádzka, resp. prednáška. Okrem klasických lesných vychádzok sa možno s lesnou pedagogikou stretnúť v rámci rôznych vedomostných súťaží, tvorivých dielní, besied, exkurzií, výstav, workshopov či zážitkového sprevádzania. Pojem zážitkové hry (prevažne realizované š.p. LESY SR) možno parafrázovať ako kombináciu rôznych foriem aktivít lesnej pedagogiky.

Prehľad sumárneho zastúpenia jednotlivých organizačných foriem aktivít lesnej pedagogiky pre jednotlivé subjekty ponúka obr. 1.

OBR. 1 SUMÁRNE ZASTÚPENIE TYPOV AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY PODĽA JEDNOTLIVÝCH LESNÍCKYCH SUBJEKTOV

Vzhľadom na situáciu spojenú s ochorením COVID-19 neboli v roku 2021 realizované všetky tradičné podujatia. Myšlienky a aktivity lesnej pedagogiky sa objavujú **v rôznych projektoch a podujatiach regionálneho alebo celoslovenského charakteru s dlhoročnou tradíciou.** V nasledujúcom texte je uvedený bližší popis niektorých z nich, ako aj **významné činnosti a objekty** späté s lesnou pedagogikou, ktoré sa dostali do pozornosti v priebehu roka.

Medzinárodný deň lesov

Témou 9. ročníka Medzinárodného dňa lesov bola „Obnova lesov – cesta k ozdraveniu a blahobytu“.

NLC si sviatok lesov každoročne pripomína 21. marca programom lesnej pedagogiky, ktorý bol v roku 2021 realizovaný pre žiakov MŠ, ZŠ v online prostredí. Bola pripravená power pointová prezentácia, krátky kvíz a vyhlásená výzva na zaslanie fotografie zaujímavého stromu. Všetky materiály boli k dispozícii na webovej stránke lesnej pedagogiky. Téma bola rozšírená aj prostredníctvom sociálnej siete vo forme krátkych príspevkov.

Lesnícké dni

Hlavnou myšlienkou *Lesníckych dní* je aktívna prezentácia a pozitívna komunikácia o lesoch a lesníctve vo vzťahu k širokej verejnosti. Do národného projektu sa zapájajú štátne a neštátne lesnícke subjekty. Otvorenie Lesníckych dní sa z tradičného zvolenského námestia presunulo do Lesníckeho arboréta Kysihýbel pri Banskej Štiavnici, ktoré je v správe Národného lesníckeho centra. Pri príležitosti

otvorenia Lesníckych dní bolo arborétum vyhlásené za významné lesnícke miesto. V roku 2021 bola ukončená rekonštrukcia a revitalizácia celého areálu s novovybudovaným návštevníckym centrom a obnoveným náučným chodníkom. Leitmotívom Lesníckych dní v roku 2021 sa stal výrok „Les cesta k poznaniu a ozdraveniu“. Pandémia Covid-19 mnohých „vyhnala“ do lesa a tak objavili miesta v lese, ktoré by možno za iných okolností nenavštívili, hoci sú na dosah. Okrem toho, lesy v súvislosti s prevenciou pred ochorením sú ideálnym miestom, ktoré podporuje mentálne i fyzické zdravie. A tieto dve témy – poznanie a ozdravenie – sa spojili v 15. ročníku realizácie národného projektu.

Les ukrytý v knihe

Projekt *Les ukrytý v knihe* je celoslovenská kampaň, ktorá chce prostredníctvom kníh poukázať na význam lesa a lesníctva pre spoločnosť. Projekt je založený na spolupráci lesných pedagógov, knižníc a základných škôl. Situácia spojená s ochorením COVID 19 si vyžiadala realizáciu 11. ročníka projektu v modifikovanej podobe. Situácia z minulého roka sa zopakovala a prostredie knižníc vystriedal virtuálny svet, doplnený výzvou čítania v lese, zdokumentované fotografiou. Do projektu sa zapojilo 252 väčšinou mladších žiakov z celého Slovenska vrátane školských kolektívov. Úlohou v projekte bolo vyplnenie pracovného listu online na základe prečítaného úryvku a zaslanie fotografie „Čítanie o lese v lese“, ktorá zachytáva moment čítania z obľúbenej knihy s témou lesa v prírodnom prostredí. Projekt pripravuje Národné lesnícke centrum Zvolen v spolupráci s partnerom LESY SR, š.p.

Lesná škola v Leviciach

Unikátny projekt, ktorý na Slovensku nemá obdobu. Ponúka jedinečné zážitkové učenie o lese a lesníctve. Hlavnou myšlienkou projektu je zvýšiť príťažlivosť, a tým aj

návštevnosť prihraničného regiónu, s cieľom zlepšenia environmentálneho povedomia a prírodovednej gramotnosti mladej generácie prostredníctvom vzdelávania odborníkmi - lesnými pedagógmi. LESY SR, š. p., tým zároveň chcú rozvinúť služby a podporiť ekoturizmus ako novú, progresívnu environmentálnu formu cestovného ruchu. Program lesnej školy bude prispôbavý vekovým kategóriám detí a bude sa poskytovať zatiaľ bezplatne. Exkurzie bude štátny podnik poskytovať ako materským, tak aj základným školám a verejnosti. Školy tiež priestory môžu využívať na výučbu prírodovedných predmetov, tvorivých dielní či výtvarnú prácu. Lesná škola má vlastnú webovú stránku forestschoools.eu, ktorá poskytuje bližšie informácie.

Odborná konferencia 20 rokov LP na Slovensku

V roku 2021 oslavovala LP na Slovensku 20. výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti, garant LP Národné lesnícke centrum, pripravilo sériu podujatí a aktivít, ktorých vyvrcholením bola v septembri 2021 odborná konferencia 20 rokov lesnej pedagogiky na Slovensku. Táto konferencia sa konala pod záštitou ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Konferenciu otvoril Ing. Pavol László, riaditeľ Odboru štátnej správy lesného hospodárstva, Sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva MPRV SR. V rámci programu prvého dňa bola slávnostne pokrstená odborná publikácia **ENCYKLOPÉDIA HIER LESNEJ PEDAGOGIKY**, ktorá detailne popisuje zážitkové hry lesnej pedagogiky. Národné lesnícke centrum ako koordinátor lesnej pedagogiky na Slovensku udelilo 20 ocenení jednotlivcom a inštitúciám, ktorí sa zaslúžili o rozvoj lesnej pedagogiky na Slovensku. Druhý deň medzinárodnej konferencie strávili účastníci v Lesníckom arborete Kysihýbel v Banskej Štiavnici, kde si lesní pedagógovia z NLC pre nich pripravili program lesnej pedagogiky. Účastníci konferencie sa zhodli na tom, že aktivity lesnej pedagogiky, ktoré sa na Slovensku realizujú od roku 2001 ako súčasť environmentálnej výchovy, sú významným nástrojom, prostredníctvom ktorého lesníci komunikujú s verejnosťou, pozitívne prezentujú lesné hospodárstvo aj prácu lesníkov. Pre účely konferencie bol publikovaný "Zborník príspevkov k medzinárodnej konferencii".

Učenie o lese

NLC v rámci svojej pôsobnosti zastrešuje aj celoživotné vzdelávanie dospelých v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu. Hlavnými piliermi tohto vzdelávania je podpora zvyšovania environmentálneho povedomia, citlivé reflektovanie na aktuálne témy v oblasti lesníctva, poľovníctva a ochrany životného prostredia a systematická práca s verejnosťou. V roku 2021 ukončilo niekoľkomesačné akreditované vzdelávanie **47 učiteliek a učiteľov** z materských škôl. Absolvovanie inováčného vzdelávania Učenie o lese poskytuje učiteľkám materských škôl nové možnosti ako sprostredkovať témy týkajúce sa lesa, produktov a účinkov lesa pre človeka, hospodárenia v lese a ďalších environmentálnych tém prostredníctvom zážitkového učenia, bádania či digitálnych obsahov. Podporuje sa tak rozvoj prírodovednej gramotnosti detí a formovanie vzťahu človeka k lesu a jeho hodnotám.

Detská lesnícka univerzita

Študenti 11. ročníka Detskej lesníckej univerzity kvôli pandemickej situácii študovali od októbra 2020 až do apríla 2021 iba online. Situácia sa od mája zlepšila a tak sa **41 detí zo základných škôl zo Zvolena, Sliača, Banskej Bystrice a Starých Hôr** stretlo na prednáške v parku A. Priesola pri TU vo Zvolene. Program bol zameraný na spoznávanie semien stromov, hry, i upriamenie pozornosti na Medzinárodný deň

drobných odmien absolventom Univerzity sa udialo netradične – „promócia“ prebehla v parku za zvukov lesného rohu, príhovoru odbornej garantky a odovzdania diplomov deťom lesníkmi – budúcimi lesnými pedagógmi.

Aktivity lesnej pedagogiky sa využívajú aj v ďalších prírodovedných, vedomostných i športových podujatiach a majú charakter regionálnych podujatí: *Rimavskosobotská vetvička*, *S lesníkom do lesa* a iné.

Téma lesnej vychádzky alebo inej organizačnej formy je základnou plánovacou jednotkou aktivít lesnej pedagogiky. Lesný pedagóg si ju určí sám, alebo vopred dohodne s účastníkmi aktivity (pedagógmi škôl, vedúcimi klubov seniorov, manažérmi firiem a pod.). Téma môže reflektovať aktuálnu vzdelávaciu tému vo vyučovaní, alebo môže napĺňať požiadavky účastníkov. Od zvolenej témy a cieľa aktivity sa odvíjajú aj metódy aktivity a vhodné

pomôcky. Prehľad najčastejšie používaných slov v témach realizovaných na aktivitách lesnej pedagogiky v roku 2021 je zobrazený na obr. 2. Veľkosť písma reflektuje frekvenciu použitia slova v témach. V priebehu roka lesní pedagógovia a lesníci realizovali v rámci lesnej pedagogiky rôzne témy napríklad najčastejšie odznali **Život v lese, Les v rôznych podobách, Les cesta k poznaniu a ozdraveniu, Včely** a mnoho iných.

3. Lesní pedagogovia a ich cieľové skupiny

Lesný pedagóg je absolventom vzdelávacieho programu **Lesná pedagogika**, akreditovaného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR. Je odborne spôsobilý vykonávať činnosti lesnej pedagogiky s predpokladom nielen odbornej spôsobilosti, ale aj ďalších pedagogicko-sociálnych kompetencií. K 31. 12. 2021 bolo na **Slovensku vyškolených 405 certifikovaných lesných pedagógov** z rôznych lesníckych inštitúcií.

Lesná pedagogika je určená všetkým. Medzi najčastejších účastníkov aktivít patria deti všetkých vekových kategórií. Aktivity lesnej pedagogiky však majú svoje miesto aj pre ďalšie cieľové skupiny.

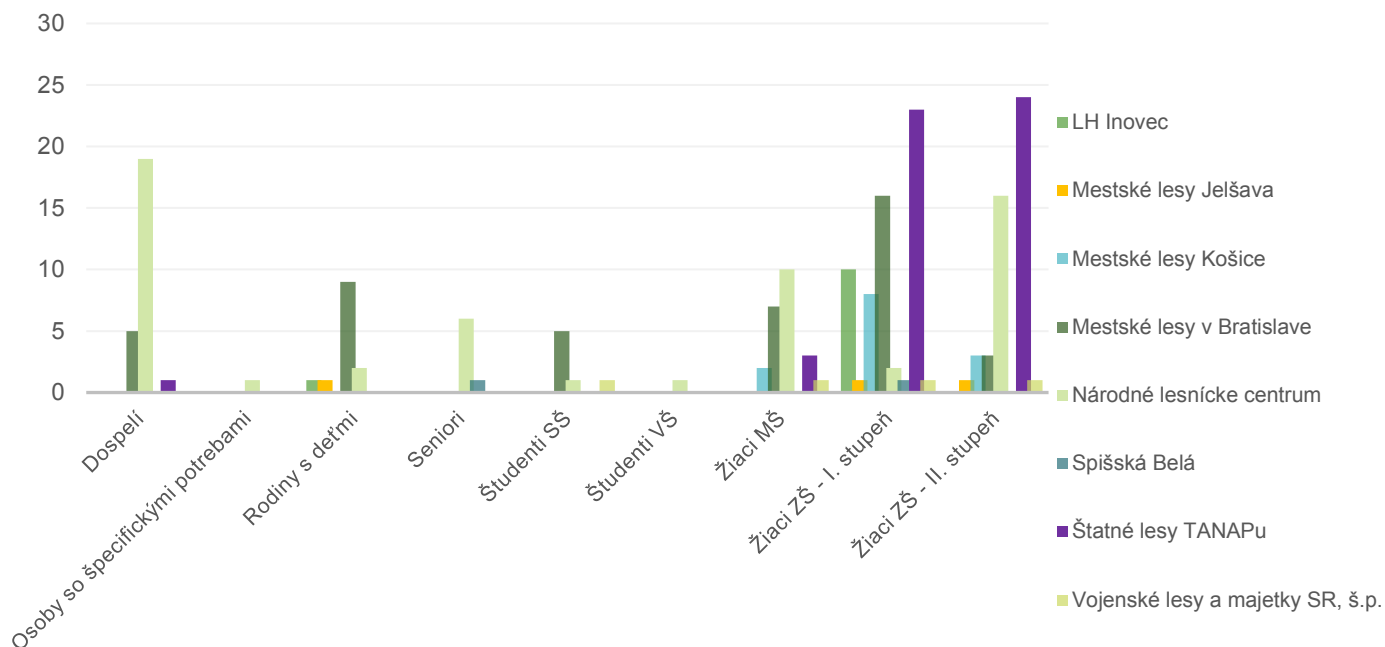
V roku 2021 navštívilo aktivity lesnej pedagogiky spolu viac ako 15065 účastníkov, z toho **8120 účastníkov** sa zúčastnilo na aktivitách lesnej pedagogiky lesníckeho subjektu LESY SR, š.p. **Najzastúpenejšou kategóriou** účastníkov aktivít lesnej pedagogiky sú **„Žiaci ZŠ“**, pri ktorej má vzdelávanie o lese a lesníctve a environmentálna výchova obrovský význam. Prostredníctvom ľudských zmyslov si zážitky vryjú hlboko do podvedomia a práve tento pocit v nich buduje pozitívny vzťah k prírode, k lesu, k životnému prostrediu. Záujem dieťaťa, zvedavosť

a prirodzená túžba po poznaní dáva priestor lesným pedagógom učiť deti skúmať, pozorovať les a živo im sprostredkovať, čo lesník v lese zažíva, alebo s akou lesnou zverou sa stretáva.

Rapidný záujem ľudí navštevovať lesné prostredie sa odzrkadľuje na aktivitách LP realizovaných v prírode, a to najmä u cieľových skupín **„Dospelí“** a **„Rodiny s deťmi“**.

Zastúpenie cieľovej skupiny **„Pedagógovia MŠ, ZŠ“** sa realizovalo prostredníctvom vzdelávacieho programu *Učenie o lese – environmentálna výchova pre predprimárne vzdelávanie na príklade lesa*. Vzdelávací program je akreditovaný MŠVVaŠ SR, a koordinovaný Národným lesníckym centrom - CTPLP a Pedagogickou fakultou UKF v Nitre. K 31. 12. 2021 bolo na Slovensku **vyškolených 60 pedagógov predprimárneho vzdelávania**, ktorí absolvovali inováčne vzdelávanie Učenie o lese.

Podrobné zastúpenie účastníkov podľa cieľových skupín a jednotlivých subjektov, okrem štátneho podniku LESY SR, ktorý nediferencuje aktivity LP podľa cieľových skupín je znázornené v obr. 3.

**OB R. 3 ZLOŽENIE ÚČASTNÍKOV AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY PODĽA CIEĽOVÝCH SKUPÍN
A JEDNOTLIVÝCH LESNÍCKYCH SUBJEKTOV**

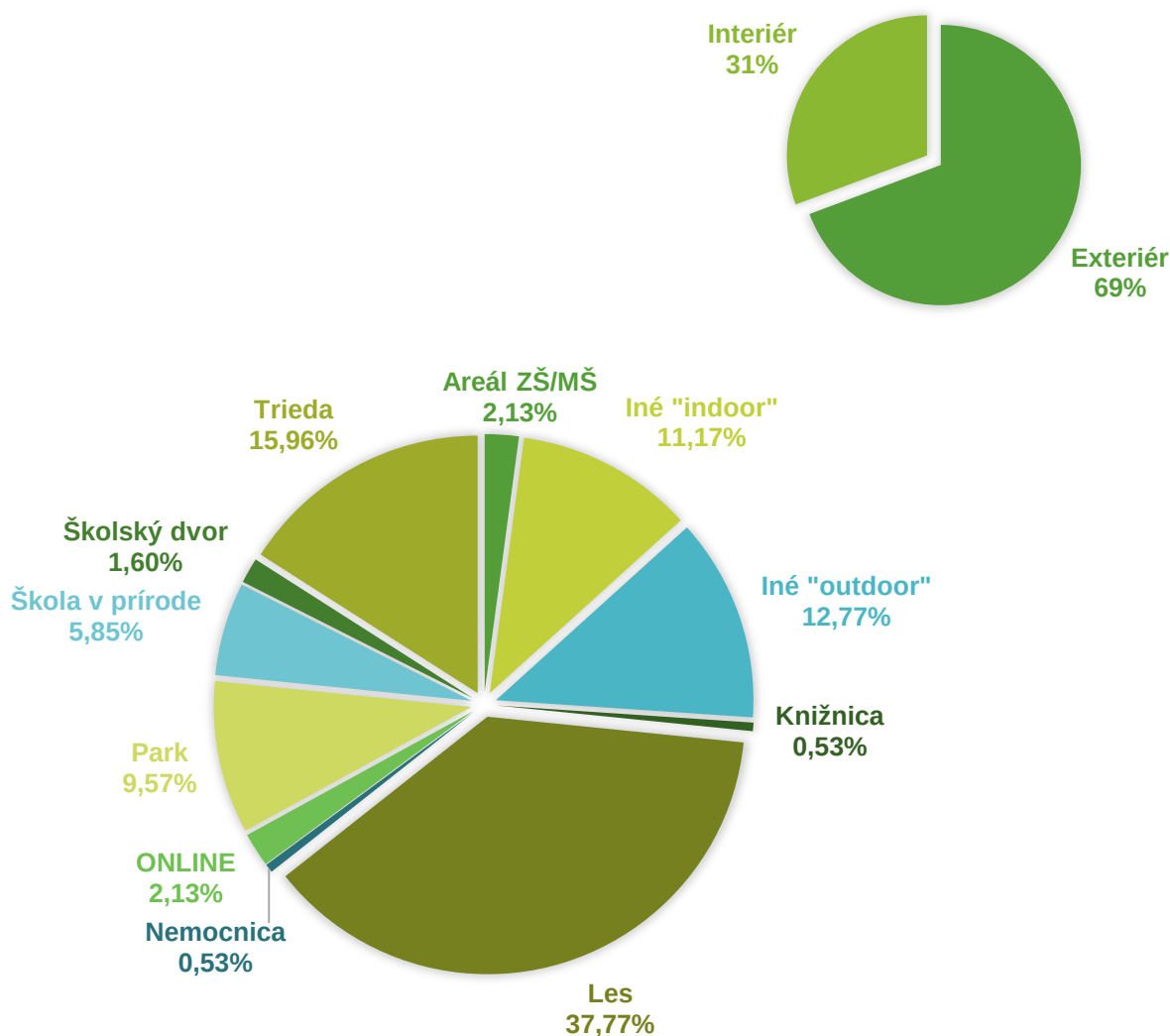
4. Miesto realizácie aktivít lesnej pedagogiky

Základnou definíciou lesnej pedagogiky je **učenie o lese v lese**. Neexistuje vhodnejšie miesto pre vybudovanie si vzťahu k prírode a lesu ako lesný ekosystém. Prostredie lesa zohráva vo výchovno-vzdelávacom procese poznávaciu, motivačnú, zdravotnú, psychologickú, aktivizujúcu, integračnú, výchovnú a didaktickú funkciu. Cieľom lesných pedagógov je privádzať deti do lesa a prostredníctvom zážitkového učenia poznávať život v lese.

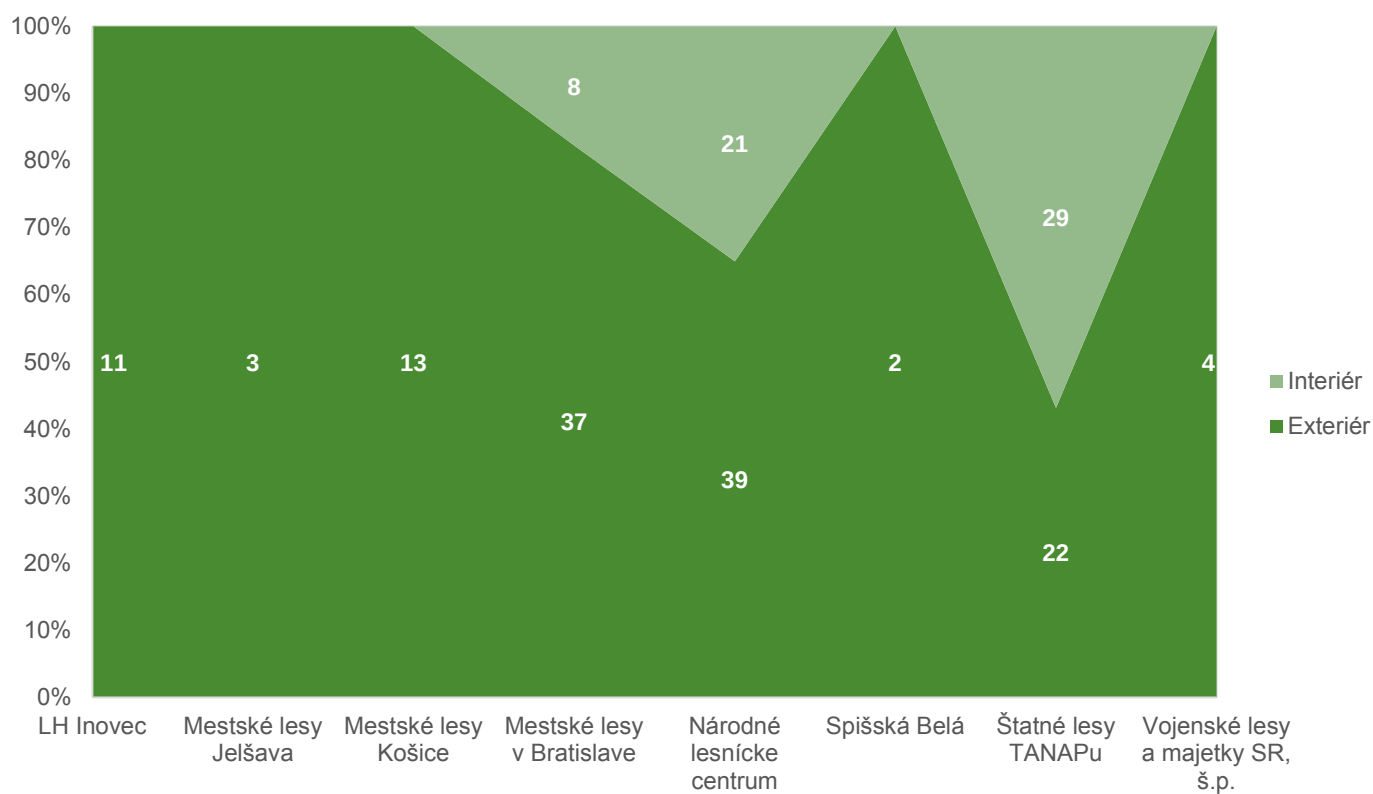
Okrem tradičnej lesnej vychádzky sa však v lesnej pedagogike využívajú aj iné organizačné formy, kedy sa aktivity lesnej pedagogiky presúvajú do iného prostredia. Lesná vychádzka má tiež svoj „mokrý variant“, kedy sa celý program lesnej vychádzky prispôsobuje nepriaznivému počasiu a presúva do interiéru (zvyčajne do triedy). Okrem samotného lesa sa využíva aj iné exteriérové prostredie napr. park v mestách či obciach, školský dvor – areál školy, prostredie školy v prírode alebo námestie.

Aktivity lesnej pedagogiky však majú svoj význam aj v interieri. Je to napríklad spomínaný projekt Les ukrytý v knihe, ktorý sa realizuje v knižniciach alebo lesná pedagogika s tými, ktorí do lesa nemôžu prísť - v nemocnici.

V roku 2021 sa uskutočnilo **69% aktivít lesnej pedagogiky v exteriéri**, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje 15% zvýšenie (najčastejšie les, park, školský dvor - obr. 4). Z hľadiska porovnania miest realizovaných podujatí podľa jednotlivých subjektov (obr. 5) je tiež možné zhodnotiť, že väčšina subjektov uprednostňuje aktivity lesnej pedagogiky v exteriéri, resp. využívajú kombináciu exteriéru a interiéru. Aj v tomto prípade bolo však podujatie klasifikované ako podujatie v exteriéri, pretože aj pri kombinovanej forme je stále deťom umožnené tráviť čas vonku.

OBR. 4 PERCENTUÁLNY PODIEL REALIZOVANÝCH AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY V EXTERIÉRI A V INTERIÉRI

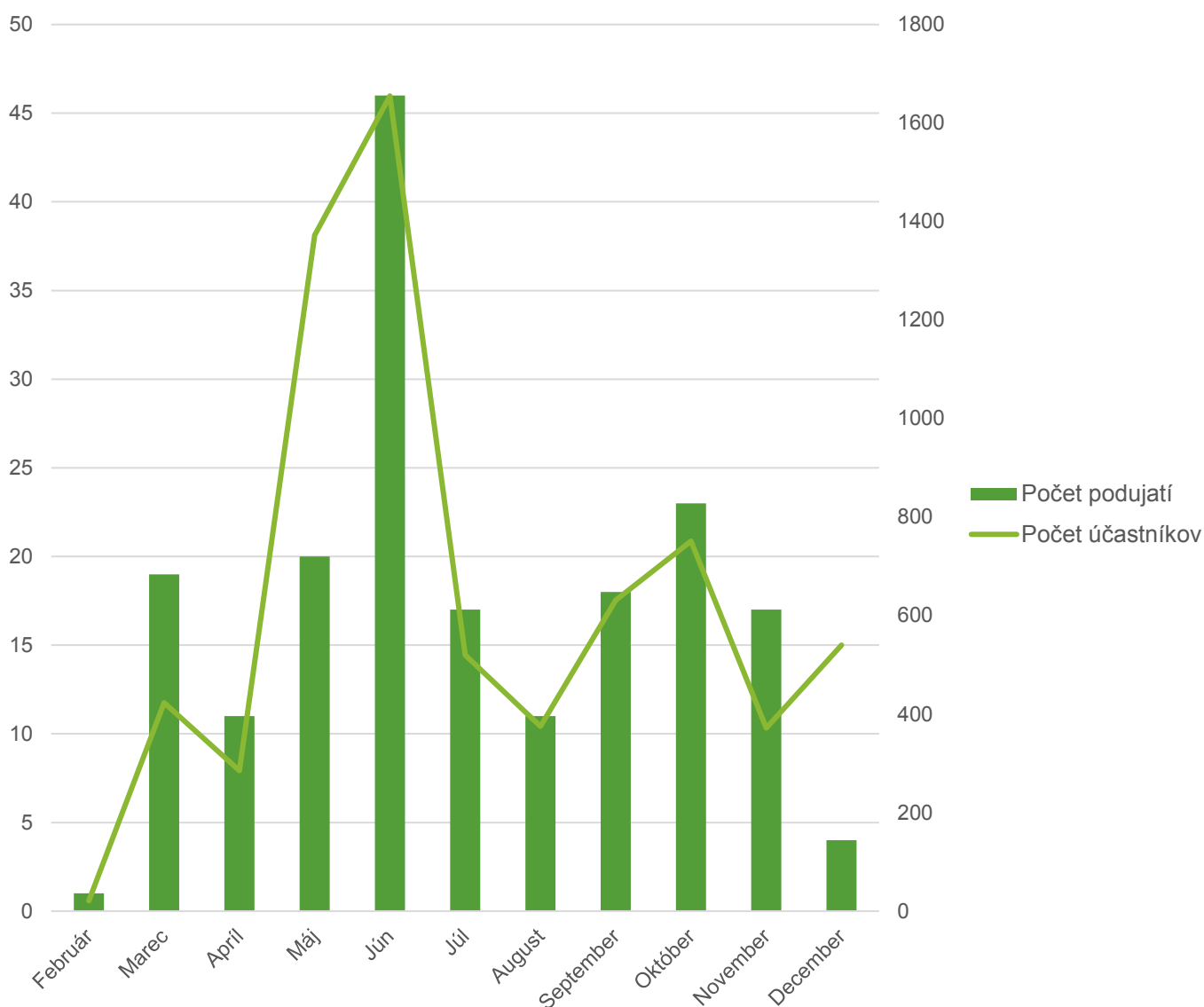
OBR. 5 POČET PODUJATÍ REALIZOVANÝCH V EXTERIÉRI A INTERIÉRI PODĽA JEDNOTLIVÝCH SUBJEKTOV

5. Obdobie realizácie aktivít lesnej pedagogiky

Podujatia lesnej pedagogiky sa konajú v priebehu celého roka. Vďaka rozličným organizačným formám je možné prispôsobiť aktivitu ročnému obdobiu, či aktuálnemu počasiu. **Najviac podujatí sa uskutočnilo v priebehu**

mesiaca Jún. Tento nárast je možné dedukovať z dôvodu uvoľnenia opatrení proti epidémii, čo je zrejme podľa grafu vyjadrujúceho efektivitu realizácie aktivít lesnej pedagogiky (obr. 6).

OB R. 6 EFEKTIVITA REALIZÁCIE PODUJATÍ A POČTU ÚČASTNÍKOV V PRIEBEHU CELÉHO ROKA 2021

6. Lesná pedagogika v online priestore

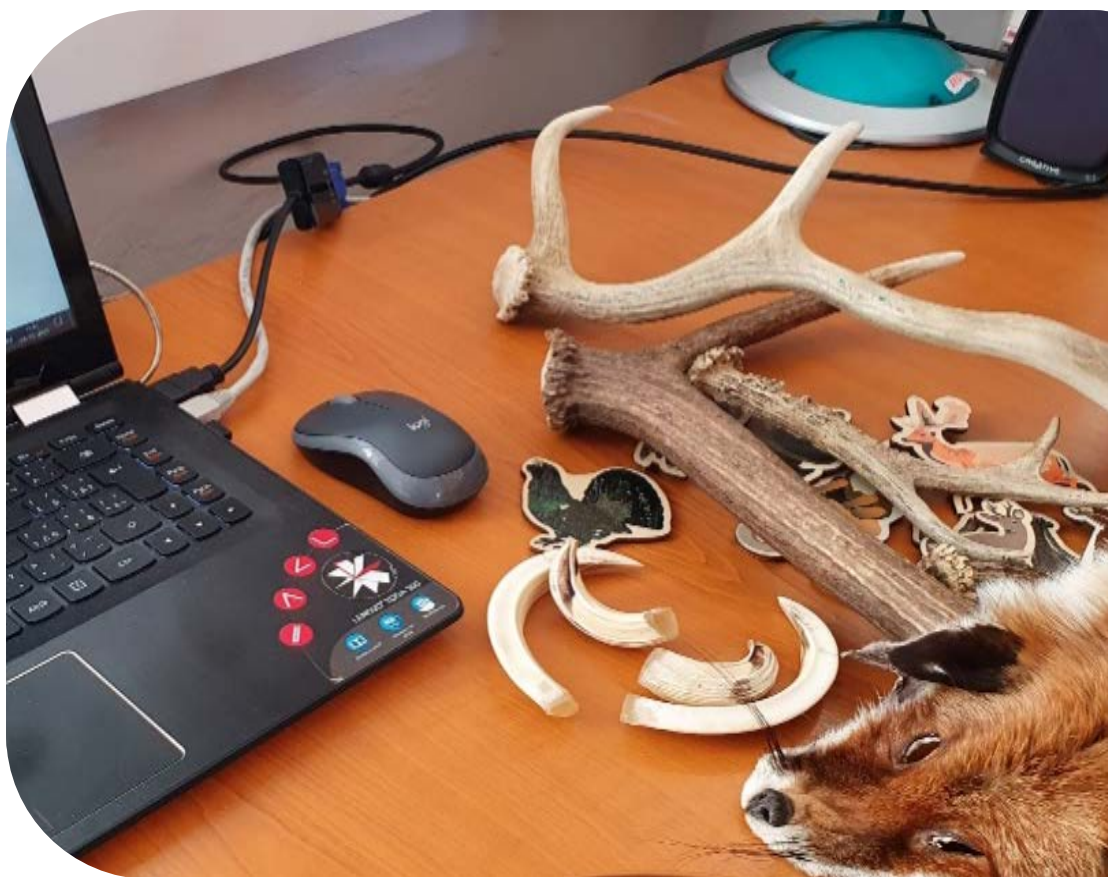
Počas roku 2021 mala webová stránka **lesnapedagogika.sk** **7076 návštevníkov**, čo medziročne predstavuje **12% nárast návštevníkov**. Priebeh projektov Les ukrytý v knihe a Detská lesnícka univerzita bol zabezpečený prostredníctvom online priestoru na spominatej webovej stránke v sekcii LP ONLINE. Táto sekcia na stránke zaznamenala 22. apríla rekordnú dennú návštevnosť 421 návštevníkov.

Lesná pedagogika je aktívna aj na sociálnej sieti Facebook a Instagram. Na **facebookovej stránke** bolo k 31. 12. 2021 **1799 sledovateľov**, v pomere 75% ženy a 25% muži. Na **Instagrame 866 sledovateľov**. Väčšina priaznivcov je zo Slovenska, ale stránka eviduje niekoľko desiatok priaznivcov aj zo susedných Čiech, Poľska či Ukrajiny. Táto zásluha patrí medzinárodným projektom lesnej pedagogiky, ktoré boli v uplynulých rokoch realizované. Prostredníctvom sociálnej siete je možné zachytiť aktivity lesnej pedagogiky v priamom dianí alebo bezprostredne po ukončení aktivity.

Pre potreby vzdelávacieho programu Učenie o lese – environmentálna výchova pre predprimárne vzdelávanie na príklade lesa sa opätovne využili vytvorené digitálne vzdelávacie obsahy (DVO). DVO sú nástrojom, ktoré

umožňujú prehĺbenie vedomostí a posilnenie zručností pedagogických zamestnancov v oblasti environmentálnej výchovy na príklade lesa. DVO je taktiež možné aplikovať do vzdelávacieho procesu v materských školách.

Propagácia lesnej pedagogiky prebieha aj prostredníctvom interných médií jednotlivých subjektov, ktoré sa lesnej pedagogike venujú. Napríklad aktuálne informácie o aktivitách lesnej pedagogiky vykonaných lesníckym subjektom Lesy SR, š. p. sú prezentované v časopise *Lesník* (časopis zamestnancov štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky), ktorý vychádza mesačne a je k nahliadnutiu aj v digitálnej forme. Podujatia lesnej pedagogiky organizované lesníkmi a lesnými pedagógmi z Vojenských lesov a majetkov sú prezentované v časopise *Vojenské lesy* (časopis zamestnancov Vojenských lesov a majetkov SR, š. p.), ktorý vychádza v štyroch číslach za rok a je k dispozícii na webovej stránke subjektu. Je dôležité, aby aj touto cestou bola verejnosť oboznamovaná s aktivitami lesnej pedagogiky a lesní pedagógovia tak môžu šíriť význam lesov pre spoločnosť.

Záver

Lesná pedagogika sa na Slovensku realizuje jubilejných 20 rokov. Za ten čas sa pevne etablovala v ponuke environmentálnych vzdelávacích produktov pre spoločnosť. Vybudovaná štruktúra riadenia, organizačné prepojenia, medzinárodná spolupráca, jednotné postupy, akreditované vzdelávanie, dostatok didaktických materiálov sú zárukou odbornosti a kvality. Dokumentuje to aj prehľad jednotlivých kapitol tejto Správy za rok 2021, z ktorých stručné závery a odporúčania uvádzame:

- Napriek obmedzujúcim protipandemickým opatreniam, záujem verejnosti o aktivity LP je evidentný. Jednoznačne prevláda dopyt po aktivitách realizovaných v exteriéri, **lesná vychádzka a zážitkové hry sú najpreferovanejšie formy stretnutí.**
- Z palety rôznorodosti ponúkaných tém LP, ktorých celkový počet bol 89, **najviac rezonovala téma: Život v lese, Les v rôznych podobách, Les cesta k poznaniu a ozdraveniu, Včely.**
Pandémia COVID-19 ukázala význam lesa z pohľadu jeho využitia pre športovanie, rekreáciu a najmä podporu zdravia. Tieto **témy boli premietnuté do obsahov tém programov LP.**
- Realizovanie aktivít LP v priebehu roka priamo reflektujú nariadené protipandemické opatrenia.
- **Propagácia a pozitívna komunikácia prostredníctvom médií zohráva dôležitú úlohu.** V nasledujúcom období sa pravdepodobne nevyhneme modelu digitálneho vzdelávania. Digitálne vzdelávacie obsahy (DVO) LP budú len alternatívou, pretože reálne prostredie lesa nemôžu nahradiť.
- Do budúcnosti je potrebné neustále **zvyšovať kvalitu environmentálneho vzdelávania,** a to jednak z pohľadu programov, ich obsahov, tém, foriem, ale aj z pohľadu lesných pedagógov a ich vedomostnej úrovne, schopnosti komunikovať aktuálne

celospoločenské témy primerane každej vekovej skupine. **Veľmi dôležitou zostáva medzinárodná spolupráca a vzájomné zdieľanie dobrých príkladov praxe.**

- **Rozvoj LP prispelo i rozšírenie spolupráce na rezortné organizácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.** Rozšírenie portfólia o kategóriu učiteľov je významný krok vpred pri naplňaní cieľov udržateľného rozvoja. Umožňuje lesným pedagógom odovzdávať širokej verejnosti objektívne informácie podložené najnovšími výsledkami lesníckej vedy a výskumu, nakoľko lektormi pre časť lesy a lesné hospodárstvo sú odborní zamestnanci.
- **V oblasti vzdelávania v lesnej pedagogike** je potrebné vypracovať ponuku modulového vzdelávania lesnej pedagogiky zameraného na zážitkové sprevádzania v lese, na náučných chodníkoch, v okolí významných lesníckych miest,
- **V oblasti práce s verejnosťou** oslovovať seniorov a dospelých, s cieľom prezentácie objektívnych informácií o stave lesov.
- **Cielene oslovovať školy** s vytvorenými programami lesnej pedagogiky, ktoré dopĺňajú alebo rozširujú školské kurikulum. Pozývať pedagógov na podujatia lesnej pedagogiky a zabezpečiť im metodické semináre o lesnej pedagogike.
- **V oblasti financovania lesnej pedagogiky** vypracovať návrh modelu systematickej a viaczdrojovej podpory aktivít lesnej pedagogiky napr. aj prostredníctvom Programu rozvoja vidieka.
- Aktívne sa zapájať do tvorby **stratégií environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu (EVVO)** na úrovni miest, regiónov, združení samosprávnych krajov.

Použitá literatúra

TARABA, M. 2021. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2020*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 17.

VÝBOŠŤOKOVÁ, M., CHLPOŠOVÁ, D., JALOVIAROVÁ, V. 2019. *Správa o lesnej pedagogike za rok 2019*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 25. ISBN 978-80-8093-308-1

CHLPOŠOVÁ, D. a kol. 2019. *Učenie o lese*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 86. ISBN 978-80-8093-278-7

LOYOVÁ, D. a kol. 2018. *Lesná pedagogika – učebné texty k vzdelávaciemu programu*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 112. ISBN 978-80-8093-240-4

MARUŠÁKOVÁ, Ľ. a kol. 2010. *Lesná pedagogika ako súčasť environmentálnej výchovy na Slovensku*. Konceptia rozvoja. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 67. ISBN 978-80-8093-121-6

MARUŠÁKOVÁ, Ľ. 2012. *Lesy pre ľudí. Lesnícky program. Lesníctvo v prospech spoločnosti*. Národné lesnícke centrum, Zvolen, s. 47. ISBN 978-80-8093-171-1

www.lesnapedagogika.sk

www.nlck.org

www.forestpedagogics.eu

Správa o lesnej pedagogike

ako súčasti environmentálnej výchovy

za rok 2021